

Vidadi Salahov:

"Azərbaycanlılar Qazaxıstanın bütün dövlət orqanlarında çalışırlar"

Xaricdə yaşayan soydaşlarımız arasında siyasi-iqtisadi, sosial-mənəvi birliyin olması ilə yanaşı onların qarşısında azərbaycançılıq ideologiyasına əsaslanan bir sıra tarixi vəzifələr durur. Burada Azərbaycan reallıqlarının dünyaya olduğu kimi çatdırılması, eləcə də vətənə sədaqətlik kimi meyarlar öz əksini tapıb. Bu amala sadıq qalan xaricdəki diaspor təşkilatlarımız fəaliyyətlərini daha da gücləndirirlər. Hazırda öz fəaliyyəti ilə seçilən belə diaspor təşkilatlarından biri də Qazaxıstandakı "Xəzər" Azərbaycan diaspor təşkilatıdır. Təşkilatın sədri Vidadi Salahov güclü diasporun xalqımız üçün önəm daşdığını deyir:

- Bu gün əqidəsindən, dünyagörüşündən asılı olmayaraq Azərbaycanı özünə tarixi Vətən bilən hər bir azərbaycanlının vahid amal uğrunda birləşməsi, həmrəylik nümayiş etdirməsi tarixi missiya, dövrün tələbi və zamanın çağırışıdır. Milli birlik, vətəndaşlıq birliyi olmadan tərəqqiyə, əmin-amanlığa və firavanlığa qovuşmaq çətinidir. Otuz iki ildən artıqdır ki, mən Qazaxıstanda yaşayıram və orada diaspor işi ilə məşğul olmağım ilə yanaşı Qazaxıstanda yayımlanan 20 min tirajlı, üç dildə (Azərbaycan, qazax və rus) nəşr edilən həftəlik və beynəlxalq "Turan Ekspres" qəzetinin baş redaktoru və təsisçisiyəm. İctimai işlər həyatımın ayrılmaz bir hissəsidir. Onu da qeyd edim ki, Qazaxıstanda üç yüz minə qədər azərbaycanlı və türklər yaşayır. Azərbaycanlı və türklərdən təşkil olunmuş diaspor ətrafında toplaşanlar o zaman, yəni 1937-44-cü illərdə Gürcüstandan və Azərbaycandan sürgün olunmuş insanların nəsillərindəndir. Ancaq hazırda Qazaxıstanda məskunlaşan azərbaycanlıların əksəriyyəti təhsillə əlaqədar olaraq və ya işləmək məqsədilə özləri könüllü şəkildə burada yaşayırlar. Ən sonuncu miqrasiya isə ermənilər tərəfindən zəbt olunmuş Dağlıq Qarabağ və onun ətraf şəhərlərindən məcburi köçüb gələnlərdir. Hazırda Qazaxıstandakı məcburi köçkünlərin sayı 10 mindən çoxdur.

Diasporumuzun fəaliyyətinə gəldikdə isə Qazaxıstanda 14 vilayətdə diasporun tərkibinə daxil olan Mədəni Mərkəzlər fəaliyyət göstərir. Eyni zamanda həmin mərkəzlərin daxilində "bazar günü" azərbaycandilli məktəbləri və özfəaliyyət dərəcələri mövcuddur. Onların fəaliyyətlərinin əsasında azərbaycançılıq ideyası durur. Azərbaycanın zəngin tarixi, misilsiz mədəni irsi və görkəmli ziyalıları haqqında ətraflı məlumat verilir. Hər il Azərbaycanla bağlı olan bayramlar və anım mərasimləri ilə əlaqədar olaraq soydaşlarımızla birgə silsilə tədbirlər keçiririk. Bütün bu işləri həyata keçirməkdə bir məqsədi-miz də odur ki, Qazaxıstanda yaşayan və gələcəyimizin təminatçısı olan uşaqlara, gənclərə yaşadığı ölkənin adət-ənənəsini, dilini bilməklə yanaşı doğma vətəninə sevgi, xalqına, millətinə, dilinə həmişə sadıq qalmalarını da tövsiyə edirik. Fikrimcə, bu bir neçə komponentə sadıq qalmaq və qorumaq hər bir vətəndaşın mənəvi borcudur.

- Bu gün önəmli amillərdən biri də diasporun həmin ölkənin ictimai həyatında təmsil olunmasıdır. Qazaxıstanda yaşayan azərbaycanlılar daha çox hansı sahələrdə çalışırlar?

- Sevindirici hallardan biri də odur ki, Qazaxıstanın bütün dövlət strukturlarında azərbaycanlılara rast gəlmək olur. Bu da bizim diaspor fəaliyyətinin güclü bir qüvvə ilə əhatə olunduğu göstərir. Konkret olaraq hər hansı bir sahənin adım çəkmək çətin olar. Onu deyə bilərəm ki, Qazaxıstanda yaşayan azərbaycanlıların çoxşaxəli fəaliyyət istiqamətləri var. Yəni orada yaşayan azərbaycanlılar iki qrupa bölünür. Onların bir qismi Qazaxıstan işləmək üçün gəlmiş Azərbaycan vətəndaşlarıdır, digər qrup isə Qazaxıstan vətəndaşı olan soydaşlarımızdır. Artıq Qazaxıstan vətəndaşlığını qazanmış azərbaycanlılar bütün sahələrdə fəaliyyət göstərirlər. Azərbaycandan olan vətəndaşlar isə daha çox tikinti, ticarət, neft və qaz sənayesi sahəsində çalışırlar. Eləcə də digər sahələrdə həmvətənlərimizə rast gəlmək olur. Bu hal da bir azərbaycanlı kimi mənə öz soydaşlarımla böyük bir qürur hissi duymağa imkan verir.

- Diasporumuzun inkişafı istiqamətində bir sıra addımlar atılır. Ümumiyyətlə, diaspor təşkilatlarının bugünkü fəaliyyəti sizi qane edirmi?

- Diasporumuzun fəaliyyəti getdikcə güclənir. Lakin bununla yanaşı mən bugünkü zamanda müxtəlif ölkələrdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarımızın fəaliyyətlərindən tam razı qala bilmərəm.

Ona görə ki, biz hələ Azərbaycan həqiqətlərini dünyaya yetərinə çatdırma bilməmişik. O zaman diasporların fəaliyyətindən razı qalmaqla olar ki, həmin təşkilatların köməyi ilə Xocalı faciəsini və xalqımızın illərdir məruz qaldığı digər dəhşətləri dünyaya çatdırma və qəbul etdirə bilək. Deyərdim ki, bu gün diasporlarda təşkilatlanma işləri gedir. Ancaq xaricdə yaşayan azərbaycanlıların potensialını nəzərə alanda görülən işlər çox azdır. Hazırda Azərbaycandan kənar yaşayan azərbaycanlıların diaspor təşkilatlarında fəaliyyət istiqaməti gərək hərtərəfli inkişaf etsin ki, həmin qurumlar yaşadıkları ölkələrin dövlət strukturlarına təsir etmək gücünə malik olsun. Onu da qeyd etmək istərdim ki, son illər müxtəlif ölkələrdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarının birləşməsi və inkişafı istiqamətində Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi çox böyük işlər görür.

- Diasporumuz tərəfindən Xocalı faciəsini dünyaya çatdırmaq və qəbul etdirmək önəmli amillərdən biridir. Sizin təşəbbüsünüzlə Qazaxıstan parlamentində bu istiqamətdə hər hansı bir məsələ qaldırılıbmı?

- Bəli, şəxsən mənim 3 il bundan əvvəl parlamentə müraciətim olub. Cavab da almışam ki, Qazaxıstan bu

soyqırımını, bu faciəni qəbul edir. Qazaxıstan bu soyqırımını rəsmən tanımağa bir qədər ehtiyat edir, ancaq belə bir soyqırımın baş verdiyini onlar artıq dərk etməyə başlayıblar. Bu da təbii bir haldır. Ona görə ki, bu istiqamətdə təbliğət azdır. Elə əslində hər şeyi də bundan başlamaq lazımdır. Güclü təbliğət olmalıdır. Özü də təbliğət əyani vəsaitlər və dəqiq faktlar əsasında dünyaya çatdırılmalıdır. 2-3 il bundan əvvəl, yəni qəzetimiz orada geniş yayılmayana qədər və mənim universitetlərdə çıxışlarım olmadığı zamana qədər qazaxıstanlıların çoxunun Xocalı hadisələri ilə bağlı heç bir məlumatı yox idi. Birinci dəfə olaraq redaktoru olduğum "Turan Ekspres" qəzetinin bir nömrəsini Xocalı faciəsinə həsr etdim və bu hal orada böyük bir rezonans doğurdu. Mən onu demək istəyirəm ki, indiki zamanda Azərbaycandan kənarında fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları birləşərək informasiya blokadasını yarmalı və Azərbaycan həqiqətlərini yaşadığı ölkənin dilində həmin ölkənin vətəndaşlarına çatdırılmalıdır.

- Diasporumuzun fəaliyyət istiqamətlərinin öz əksini tapdığı Həmrəylik Xartiyası ilə bağlı fikirlərinizi bilmək maraqlı olardı.

- Hər bir uğurlu iş yaxşı təklifdən irəli gəlir. Yəni yaradılan bu Xartiya birliyə və həmrəyliyə yönəlibsə, bundan yaxşı nə ola bilər? Mən böyük məmnuniyyətlə və ruh yüksəkliyi ilə bu sənədi qəbul edirəm. Xartiyada bəzi çatışmazlıqlar və tamamlanmamış bir sıra məsələlərin olmasına baxmayaraq bu sənədin yaradılması böyük bir irəliləyişdir. Hazırda Xartiyanın daha da təkmilləşməsi üzərində iş gedir. Ən əsası bu, bizlər üçün çox vacib bir sənəddir. Hansı məsələləri sənəd formasında qəbul etmək istəsən, həmin sənədə əlavələr etmək olar. Əsas onun yerinə yetirilməsidir. Mən də çox istərdim ki, Xartiyada hansı məsələlər yer alıbsa, onları yerinə yetirək. Qeyd edirəm ki, bu Xartiyada kifayət qədər maraqlı işlər yer alıb və bu işlərin icrası bizim üçün çox yaxşı olardı.

- Orta Asiya ölkələrində fəaliyyət göstərən digər diaspor təşkilatları ilə əlaqələriniz varmı?

- Demək olar ki, bütün diaspor təşkilatları ilə əlaqələrimiz mövcuddur. Bilirsiniz ki, Qazaxıstan çox böyük bir ölkədir. Qazaxıstanda olan on dörd vilayətin özünün bir-birinə inteqrasiyası məsələlərinə söylərimizi yönəltdik. Həmin vilayətlərin bir-biri ilə əlaqəsi bir çox işlərin icrasına kömək edər, eyni zamanda güclü bir diaspor formalaşar. Onu da vurğulayım ki, həmçinin Azərbaycandan da dəstək alırıq. Komitə tərəfindən həm mənəvi, həm də maddi dəstək görürük. Bizə lazım olan bir çox materialları komitənin köməyi ilə əldə edirik. Bir sözlə, biz istər Azərbaycan dövlətinin, istərsə də komitənin diqqət mərkəzindəyik və bu diqqət də bizi Azərbaycanın çiçəklənməsi naminə daha səylə işləməyə vadar edir.

Nigar